



ATLANTSAMMENSLUTNINGEN
– forum for sikkerhedspolitik

Atlant Brief

Tyskland - en troværdig sikkerhedspolitisk aktør?

- af Martin Brochstedt Olsen, Morten Hetmar Vestergaard &
ansvarshavende redaktør Lars Bangert Struwe

Oktober 2019

Introduktion



Tyskland er Europas største økonomi, men samtidig båndlægger landet sin brug af militærmagt. I NATO er Tyskland blevet udkældt af USA for ikke at leve op til sine forpligtelser. Det sætter Tyskland i en særegen politisk situation, og dets partnere må nøje overveje, hvordan man kan samarbejde med Tyskland, og hvilke følger det kan have. Tyskland har i disse år ikke politisk vilje eller ønske om at bruge militærmagt. Skulle man mod forventning kunne mønstre denne vilje, så er det tyske forsvar i så dårlig forfatning, at det er begrænset, hvad Tyskland overhovedet kan bidrage med. Derfor må Danmark - på trods af det normalt meget tætte samarbejde med Tyskland - overveje i hvor høj grad dansk sikkerhedspolitik bør være koblet op på tysk sikkerhedspolitik.

NATO's *raison d'être* i Europa var ifølge forsvarsalliancens første generalsekretær Lord Hastings Lionel Ismay *"to keep the Soviet Union out, the Americans in, and the Germans down."* [1] Det var læren af 2. Verdenskrig – det var, hvad der fungerede under Den kolde Krig. Spørgsmålet er imidlertid, hvor relevant det er i dag. USA ser mod Kina, og det gør, at der er brug for et stærkt europæisk NATO. Derfor har Trump-administrationen lagt et betydeligt pres på de NATO-lande, hvis forsvarsbudgetter endnu ikke udgør 2 % af bruttonationalproduktet (BNP).

Introduktion

Som det befolkningsmæssigt største land i Europa, den største økonomi samt det mest indflydelsesrige EU-land har Tyskland fået på puklen for sit lave forsvarsbudget, der i 2018 var 1,23 % af BNP.[2] Fra amerikansk side har man simpelthen svært ved at se logikken i, at amerikanske skatteydere skal betale en unødigt stor del af omkostningerne forbundet med opretholdelse af Europas sikkerhed. Især når et velstående land som Tyskland ikke overholder de målsætninger, man i fællesskab har fastsat i NATO.

Donald Trump er ikke den første amerikanske præsident, der efterspørger øgede europæiske forsvarsbudgetter, men hans bramfrie og direkte retorik er anderledes. Det fik direkte konsekvenser i Danmark, hvor man lavede et tillæg til forsvarsforliget, dog uden at nå de 2 % af BNP. I Tyskland har det også fået nogle politikere - ikke mindst fra det konservative CDU til at love øgede forsvarsudgifter, men den generelle opbakning til at sende flere penge i det tyske forsvars retning er udeblevet.

Det er ikke uden problemer at diskutere forsvarspolitik i Tyskland. I øjeblikket er der usikkerhed om, hvorvidt man kan leve op til sin egen målsætning om at hæve forsvarsbudget til 1,5 % af BNP i 2024. Det er der flere grunde til. Ikke mindst det faktum, at alle spørgsmål, der på den ene eller anden måde omhandler Tysklands anvendelse af eller investeringer i militæret, er komplekse på grund af Tysklands historie i det 20. århundrede.

Politisk er der uenighed helt op i toppen af SPD-CSU-CDU-koalitionen, hvor partierne er uenige om, hvor meget og hvor hurtigt man skal øge forsvarsbudgettet. Samtidig har flere europæiske lande forhåbninger om, at Tyskland tager mere ansvar - også sikkerhedspolitisk - i takt med, at traditionelle internationale strukturer og alliancer forandres. I Tyskland står man således i en svær situation, hvor man på den ene side anerkender, at NATO er altafgørende for landets sikkerhed, mens der på den anden side langt fra er bred opbakning til at leve op til NATO's målsætninger. Sidst, men ikke mindst, blæser historiens vingesus fortsat over nutidens forsvarspolitiske dispositioner i Tyskland, og bidrager dermed til kompleksiteten. Dette Atlant Brief belyser de mekanismer, der påvirker Tysklands forsvarspolitiske dispositioner. Samtidig analyseres multilateralismens - herunder NATO's - rolle for Tyskland, og briefet giver en status på det tyske forsvar anno 2019. Formålet er at undersøge, hvorvidt Tyskland er en troværdig sikkerhedspolitisk aktør.

Tyskland og multilateralismen



Tyskland er i stor udstrækning formet af den liberale verdensorden, hvor især USA og NATO efter Anden Verdenskrigs afslutning varetog landets sikkerhed. Det sikrede en verden, hvori Vesttyskland kunne udvikle sig demokratisk og økonomisk. USA's og NATO's sikkerhedsgaranti gav de vesteuropæiske lande mulighed for at fokusere på deres økonomiske og samfundsmæssige udvikling. Andre

institutioner som EU og WTO har ligeledes spillet vigtige roller i forhold til at skabe fordelagtige handels- og eksportvilkår, der i høj grad gavned Vesttyskland.[3]

De vesttyske borgere oplevede således på egen hånd de økonomiske og samfundsmæssige fordele ved at være en integreret del af den amerikansk-ledede verdensorden. Resultatet blev en udbredt støtte blandt borgerne i Vesttyskland til den demokratiske bølge, der flød ind over Vesteuropa i anden halvdel af det tyvende århundrede.

Det Tyskland vi kender i dag, er således i høj grad formet af tre ting: USA's og NATO's sikkerhedsgarantier, det internationale frihandelssystem samt den demokratiske udvikling i Vesteuropa i anden halvdel af det 20. århundrede. Læg hertil Tysklands mørke fortid, der ligger dybt i befolkningens bevidsthed, og som man for alt i verden vil undgå en gentagelse af, så har man et land, der i dag i udpræget grad fokuserer på *Recht* (rettigheder og love) snarere end *Macht* (magt).[4] Denne sondring mellem rettigheder og magt kommer bl.a. til udtryk i Tysklands positive syn på multilateralismen, herunder FN, NATO, EU osv. At Donald Trump i disse år stiller spørgsmålstegn ved stort set alle de ting, der har været afgørende for Tysklands udvikling, skaber nervøsitet i Tyskland.

Indenrigspolitiske uenigheder

- debatten om forsvarsudgifter i Tyskland



Tysklands nuværende koalitionsregering henover midten bestående af søsterpartierne CDU og CSU – også kaldet *Union* - og SPD blev dannet i februar 2018 efter næsten et halvt års forhandlinger. Arbejdsklimaet internt i den såkaldte *große Koalition* har i høj grad været præget af uoverensstemmelser på en lang række politikområder.

Samtidig er koalitionspartierne udfordret af faldende opbakning i befolkningen, hvilket har fået tyske medier til at spekulere i, hvorvidt koalitionen overhovedet bliver siddende indtil næste valg i efteråret 2021.^[5] SPD's Olaf Scholz - Tysklands vicekansler og finansminister – har i hvert fald udelukket en fortsættelse af den nuværende koalition efter næste valg.^[6]

Forsvarspolitikken er ét af de områder, der har udstillet uenighederne i koalitionen. Mens CDU og CSU insisterer på, at det tyske forsvar bør tilføres flere penge, mener SPD, at andre politikområder har ligeså meget brug for flere midler. Konkret har CDU med daværende forsvarsminister Ursula von der Leyen i spidsen givet NATO besked om, at Tyskland har til hensigt at øge sine forsvarsudgifter i de kommende år, således at man bruger 1.5 % af BNP i 2024.^[7] Von der Leyen har i den sammenhæng sagt, at Tyskland må "gøre mere, som tjener vores sikkerhed".^[8]

Med andre ord: Tyskland er nødt til at tage større ansvar for sin egen sikkerhed. Ligeledes bekræftede Angela Merkel i maj CDU's ønske om at øge forsvarsudgifterne. Hun sagde i den sammenhæng, at ét er, at have et stærkt forsvar på papiret, noget andet er, at kunne vise det i virkeligheden.^[9]

Indenrigspolitiske uenigheder

- debatten om forsvarsudgifter i Tyskland

Sidst, men ikke mindst, har den nyudnævnte tyske forsvarsminister og CDU's formand, Annegret Kramp-Karrenbauer, allerede utallige gange understreget, at det er hendes mål som forsvarsminister, at forsvaret tilføres flere penge, at Tyskland skal leve op til sine internationale forpligtelser, herunder NATO's 2 %-mål, samt at NATO forbliver en hjørnesten i tysk sikkerhedspolitik, hvilket et europæisk initiativ ikke kan ændre på.[\[10\]](#)

SPD deler dog ikke holdningen til NATO's 2 %-mål. Allerede før man i 2017 gik med i regeringskoalitionen, udtrykte partiet sin tydelige modstand mod NATO-målsætningen, [\[11\]](#) og i øjeblikket tyder meget på, at SPD trækker sig sejrrikt ud af den interne magtkamp om øgede forsvarsudgifter. I hvert fald fremlagde SPD's finansminister Olaf Scholtz i marts en budgetplan for årene 2020-2023, der afsætter langt færre penge til forsvaret end forventet. Ifølge Scholtz' plan vil Tyskland i 2023 blot bruge 1,23 % af BNP på forsvaret, hvilket altså er langt fra de 1,5 % som Tyskland har lovet NATO at bruge i 2024.[\[12\]](#)

Derudover må man ikke underkende det faktum, at forsvarspolitik fortsat er et ømtåleligt emne i Tyskland. I 2017 sagde daværende udenrigsminister Sigmar Gabriel, at han anså det for værende "urealistisk" at Tyskland kan bruge 2 % af BNP på militæret, simpelthen fordi det kan skabe utryghed i nabolandene hvis Tyskland igen bliver en af verdens største militærmagter.[\[13\]](#)

Også den tyske befolkning er fortsat relativt tilbageholdende, hvilket Körber Stiftungs årlige udenrigspolitiske rapport 'The Berlin Pulse' viser. Her svarer 43 % af tyskerne, at Tyskland bør øge sine forsvarsudgifter, og dette er endda en væsentlig fremgang fra 32 % i 2018.[\[14\]](#)

Tysklands forsvar anno 2019



Selvom både politikere og den tyske befolkning fortsat er betænkelige ved store forsvarsinvesteringer, viser en rapport fra januar 2019 af Tysklands "Wehrbeauftragter" – en slag militær ombudsmand - at der er store problemer i det tyske forsvar (*Bundeswehr*).^[15] Rapporten påpeger, at der er mangel på nærmest alt lige fra

mandskab over funktionsdygtigt materiel til handsker og huer til soldaterne.^[16]

Rapporten konkluderer desuden, at en del af problemerne er selvforskyldte, idet Tysklands forsvar over en bred kam er præget af overbureaukratisering. Desuden er der væsentlige mangler i alle værn, hvilket er bemærkelsesværdigt, da der er blevet investeret over 10 mia. euro i forsvaret siden 2014.^[17] Rapporten peger bl.a. på følgende mangler:

- Under halvdelen af flyvevåbnets Eurofighter og Tornado kampfly kan flyve. I perioder af 2018 var kun fire ud af 128 Eurofighter fly funktionsdygtige. Desuden er ammunitionen til flyene på et absolut minimum.
- Størstedelen af Tysklands ubåde er ude af drift. Samtidig er blot et fåtal af flådens korvetter og fregatter funktionsdygtige.
- Næsten ingen af Tysklands LEOPARD 2 kampvogne er funktionsdygtige og skal moderniseres. Samtidig trækker opgraderingen af det nye infanterikampkøretøj (PUMA) ud, hvorfor disse ikke forventes kampklare før sidste halvdel af 2020.
- I november 2018 var der 21.490 ubesatte stillinger i det tyske forsvar.
- Der er mangel på basal beklædning og udrustning f.eks. sikkerhedsveste, hjelme, natkikkerter og ammunition, huer og handsker.

Tysklands forsvar anno 2019

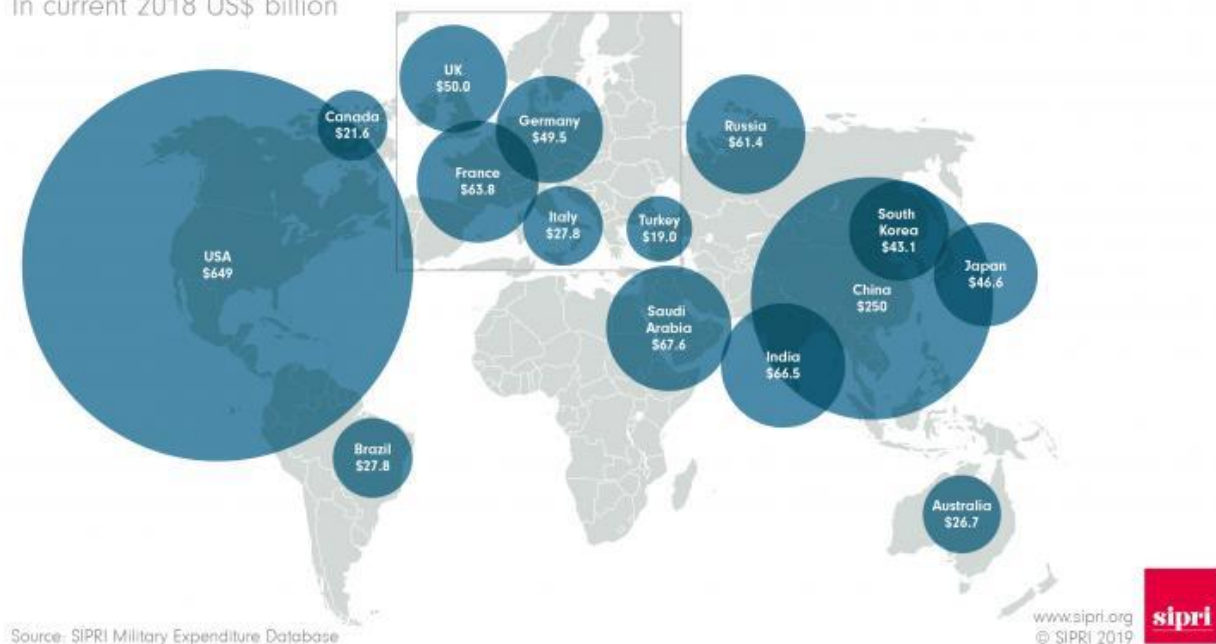
Selvom Tysklands forsvarsbudget ligger i den lave ende i NATO, så har landet - takket være dets store økonomi - alligevel et af verdens største forsvarsbudgetter. I 2018 havde Tyskland verdens niende største militærbudget selvom landet blot brugte 1,23 % af sit BNP.[18] Tyskland ville have haft verdens femte største forsvarsbudget (ca. 60 mia. euro) ved at bruge 1,5 % af BNP, mens 2 % af BNP ville have givet Tyskland det fjerdestørste forsvarsbudget i verden kun overgået af USA, Kina og Saudi-Arabien.[19]

Disse tal viser med al tydelighed det store økonomiske potentiale, der er i det tyske forsvar, hvilket også er en af grundene til, at USA og NATO har efterspurgt øgede tyske forsvarsinvesteringer. Andre lande er formentlig mere skeptiske. Ikke nødvendigvis på den korte bane, men udsigten til, at Tyskland 10-15 år i træk bruger mellem 70-80 mia. euro på sit militær kan sandsynligvis gøre nogle af Tysklands nabolande skeptiske. Det er i hvert fald nærliggende at forestille sig, at lande som Polen og Frankrig, der begge har oplevet konsekvenserne af Tysklands fortid, vil være betænkelige ved et så stort, tysk forsvarsbudget.

TOP 15 MILITARY SPENDERS IN 2018

Countries with highest military expenditure

In current 2018 US\$ billion



Hvordan bidrager Tyskland til NATO?



Hvis man har fulgt debatten om forsvarsudgifter siden Donald Trump blev præsident, kan man let have fået det indtryk, at Tyskland er et land, der i sikkerhedspolitisk forstand kører på frihjul. Eksempelvis er Tyskland blevet omtalt som "et forkælet barn, der lever i sine forældres hus" med henvisning til den enorme rolle, USA har spillet i

Tysklands udvikling siden afslutningen på Anden Verdenskrig.[20] Vesttyskland blev medlem af NATO i 1955, mens Tyskland fortsatte som NATO-medlem efter genforeningen i 1990, hvilket var et amerikansk krav.[21]

Siden begyndelsen af 1990'erne har Tyskland gennemført mere end 50 operationer i udlandet (NATO og ikke-NATO operationer) til en samlet pris på 21,6 mia. euro, hvoraf ca. halvdelen af det beløb er blevet brugt i Afghanistan.[22] I øjeblikket deltager Tyskland i ca. 15 forskellige indsatser rundt omkring i verden med et overvejende stabiliseringsmæssigt fokus, hvor f.eks. træning og uddannelse af lokale sikkerhedstjenester, overvågning og logistisk assistance er centrale elementer i disse operationer.[23] Tyskland påtager sig også mere ledende roller i forbindelse med NATO-operationer, herunder f.eks. indsatsen imod illegale migranter i Det Ægæiske Hav og senest i NATO's "*Enhanced Forward Presence*" indsats i Litauen.[24]

Generelt kan det siges om Tyskland, at landet deltager på lige fod med andre lande i en lang række internationale operationer. Men når det kommer til deltagelsen i mere tvivlsomme eller risikable operationer, der f.eks. ikke har et NATO-mandat, så er Tyskland tilbøjelig til at sige nej.

Konklusion

I takt med at internationale strukturer og traditionelle alliancer udvikler sig i en stadig mere uforudsigelig retning, er flere og flere lande begyndt at kigge mod Tyskland som et holdepunkt i en foranderlig verden. Især efter Brexit-afstemningen i 2016, og valget af Donald Trump i 2017, blev Tyskland udråbt som en potentiel leder af den frie verden. For at indtage den rolle må et land dog påtage sig et vist ansvar og lederskab politisk og økonomisk såvel som militært.

Det militære er fortsat et problem i Tyskland, hvor landet langt fra lever op til de forventninger man kunne have til en "leder af den frie verden", idet Tyskland er meget påpasselig med at påtage sig ansvar for militære operationer. Dette understreges ved blot at kigge på den aktuelle situation i Homuzstrædet, hvor man fra tysk side hurtigt afviste at bidrage militært til sikring af den maritime transport i området. En sådan afvisning understreger Tysklands forbeholdne tilgang til militære operationer hvor der ikke foreligger et klokkeklart mandat.

Det ligger således ikke i kortene, at Tyskland - på den korte eller mellemlange bane - vil sætte sig for bordenden på det militære område. Dertil er forsvarspolitik simpelthen for ømtålelig og polariserende et emne i Tyskland, hvilket både skyldes landets fortid og nuværende indenrigspolitiske uoverensstemmelser. Ikke desto mindre har Tyskland et betydeligt militært potentiale. Hvis Tyskland levede op til sine internationale forpligtelser, ville landet have et af verdens største forsvarsbudgetter. Men det tyske forsvar har et betydeligt efterslæb med mangel på stort set alt. Samtidig er der stor, politisk uenighed om, hvorvidt man bør leve op til sine internationale forpligtelser og nationale målsætninger, eller om dette bør komme i anden række.



Konklusion

I marts 2019 udgav det tyske rockband Rammstein en ny plade for første gang i 10 år og lancerede den med singlen *Deutschland*. Sidste strofe i sangen lyder "*Deutschland, meine Liebe kann ich dir nicht geben.*" I mange henseender har Tyskland stadig ikke tilgivet sig selv fortidens synder. Landets katastrofale historie i det 20. århundrede med totale nederlag i to verdenskrige og splittelse i Øst- og Vesttyskland, har resulteret i en strategisk kultur og forsvarspolitisk identitet, hvor Tyskland har spillet sig selv af banen som sikkerhedspolitisk aktør.

Hverken Danmark eller nogen andre bør gøre sig illusioner om, at Tyskland i den nærmeste fremtid lige pludselig vil påtage sig et meget større sikkerhedspolitisk ansvar. I stedet bør man forvente at landet over de næste 10-20 år fortsætter med gradvist at øge sit internationale engagement. Men at gøre sig forestillinger om, at Tyskland i denne periode skulle udvikle sig til et land, der på linje med eksempelvis Storbritannien og Frankrig trofast støtter enhver international militæroperation, virker usandsynligt. Dertil er forsvarspolitik fortsat et alt for komplekst politikområde i Tyskland.

Kombinationen af manglende politisk vilje over en bred kam til at øge forsvarsinvesteringerne, samt det tyske forsvars utrolig dårlige forfatning, gør det således svært at se Tyskland som en troværdig sikkerhedspolitisk aktør, der udviser det fornødne lederskab og som evner at tage overordnet ansvar på det militære område. Dette er en udfordring for klassisk dansk sikkerhedspolitik, der ynder at lægge sig i læ af Tyskland. Gør man det, så risikerer man at være skydeskive for vore andre allierede – særligt Storbritannien og USA

Kilder

- [1] Origins, NATO Leaders, https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_137930.htm
- [2] Lucie Béraud-Sudreau, "On the Up: Western Defence Spending in 2018", *International Institute for Strategic Studies*, 15. februar, 2019: <https://www.iiss.org/blogs/military-balance/2019/02/european-nato-defence-spending-up>
- [3] Robert Kagan, "The New German Question", *Foreign Affairs*, 2. April 2019: <https://www.foreignaffairs.com/articles/germany/2019-04-02/new-german-question>
- [4] Frank-Walter Steinmeier, „Germany's New Global Role", *Foreign Affairs*, juli/august 2016: <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2016-06-13/germany-s-new-global-role>
- [5] Sebastian Fischer & Florian Gathmann "Wann kommt das Aus für die Koalition?" *Spiegel*, 3. Juni 2019: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/spd-cdu-und-csu-wann-kommt-das-aus-fuer-die-grosse-koalition-a-1270525.html>
- [6] Die Zeit, "Olaf Scholz schließt große Koalition nach der nächsten Wahl aus", *Die Zeit*, 2. Juni, 2019: <https://www.zeit.de/politik/deutschland/2019-06/bundestagswahl-grosse-koalition-cdu-spd-olaf-scholz-vizekanzler>
- [7] Austin Davis & Maximiliane Koschyk "Germany plans military spending hike, but is it enough to appease NATO?" *Deutsche Welle*, 6. February 2019: <https://www.dw.com/en/germany-plans-military-spending-hike-but-is-it-enough-to-appease-nato/a-47394560>
- [8] Frankfurter Allgemeine, „Von der Leyen will Streit um Rüstungsausgaben vermeiden", *Frankfurter Allgemeine*, 15. Februar 2019: <https://www.faz.net/aktuell/politik/sicherheitskonferenz/sicherheitskonferenz-muenchen-von-der-leyen-will-streit-vermeiden-16042547.html>
- [9] Frankfurter Allgemeine, „Merkel will an steigenden Verteidigungsausgaben festhalten", *Frankfurter Allgemeine*, 20. maj 2019: <https://www.faz.net/aktuell/politik/merkel-will-an-steigenden-militaerausgaben-festhalten-16197136.html>

Kilder

[10] Handelsblatt: "Kramp-Karrenbauer fordert deutlich höhere Rüstungsausgaben", 20. Juli 2019: <https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/bundeswehr-kramp-karrenbauer-fordert-deutlich-hoehere-ruestungsausgaben/24682774.html?ticket=ST-8528726-16CSSbfKd0YTA7514Lcv-ap5>

[11] Andrea Shalal, "Germany's SPD reject NATO 2 percent defense spending target", *Reuters*, 6. August 2017: <https://www.reuters.com/article/us-germany-election-military-spd/germanys-spd-rejects-nato-2-percent-defense-spending-target-idUSKBN1AM001>

[12] Tobias Buck & Guy Chazan, "Germany on course to miss defense spending target", *Financial Times*, 18. Marts 2019: <https://www.ft.com/content/633f48e0-497d-11e9-bbc9-6917dce3dc62>

[13] Reuters: "Germany to boost defence spending, but legacy also important: Gabriel", *Reuters*, 22. Februar 2019: <https://www.reuters.com/article/us-germany-defense-gabriel/germany-to-boost-defence-spending-but-legacy-also-important-gabriel-idUSKBN1611LD>

[14] Körber Stiftung, "The Berlin Pulse 2018 – German Foreign Policy in Perspective", November 2018, s. 35: <https://www.koerber-stiftung.de/mediathek/the-berlin-pulse-201819-1694>

[15] Deutscher Bundestag, *Unterrichtung durch den Wehrbeauftragten: Jahresbericht 2018*, januar 2019: <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/19/072/1907200.pdf>

[16] Lykke Friis, „Her er rapporten, som Tyskland håber, at Donald Trump IKKE læser“, 1. februar 2019: <https://www.berlingske.dk/internationalt/her-er-rapporten-som-tyskland-haaber-at-donald-trump-ikke-laeser>

[17] Bundesministerium der Verteidigung, "Entwicklung und Struktur des Verteidigungshaushalts": <https://www.bmvg.de/de/themen/verteidigungshaushalt/entwicklung-und-struktur-des-verteidigungshaushalts>

Kilder

- [18] Lucie Béraud-Sudreau, "On the Up: Western Defence Spending in 2018", *International Institute for Strategic Studies*, 15. februar, 2019: <https://www.iiss.org/blogs/military-balance/2019/02/european-nato-defence-spending-up>
- [19] Lucie Béraud-Sudreau, "On the Up: Western Defence Spending in 2018", *International Institute for Strategic Studies*, 15. februar, 2019: <https://www.iiss.org/blogs/military-balance/2019/02/european-nato-defence-spending-up>
- [20] James Kirchick, "Germany is NATO's biggest freeloader", *Washington Post*, 3. April, 2019: https://www.washingtonpost.com/opinions/2019/04/03/germany-is-natos-biggest-freeloader/?utm_term=.bc7da625762d
- [21] Lykke Friis: „*Hund efter Tyskland*“, Gyldendal, 2014, s. 118-119.
- [22] Deutscher Bundestag, *Unterrichtung durch den Wehrbeauftragten: Jahresbericht 2018*, januar 2019, 69: <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/19/072/1907200.pdf>
- [23] Bundeswehr, "Aktuelle Einsätze der Bundeswehr", senest opdateret 1. juli, 2019: https://www.einsatz.bundeswehr.de/portal/a/einsatzbw/start/aktuelle_einsaetze!/ut/p/z1/hU5NC4lwGP4tHbzufVPM6rY-kElosEh3iWlrfsvJXNrPz_AUJD2355MHGCTAst7cJLc3XXLV8ZRNzotpdljcmeeuDkeKm7WPu3i58kIM4PQvwDobB0AR4ouAtNslBjfcMcTAgN15w1-k0sYqYQnPPw8hLXh5UWKvc9oLW2BS6ay_TsvMm0pgRlyFEYY8TScX1b13EEH27YlUmupBMn1w8FflULXFpLvJFSPpEXPV01ER29LkV2i/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/#Z7_B8LTL2922DTUA0IE50OSCD3GG1
- [24] Lewis Sanders: "How does Germany contribute to NATO?", *Deutsche Welle*, 9. Marts 2018: <https://www.dw.com/en/how-does-germany-contribute-to-nato/a-38033967>
- [25] *Erik Scavenius' erklæring ved tiltrædelsen som udenrigsminister 8. juli 1940*, Danmarkshistorien.dk, 29. juni 2015, <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/erik-scavenius-ved-tiltraedelsen-som-udenrigsminister-8-juli-1940/>

Forfatterne



Martin Brochstedt Olsen

Martin er cand.soc. i International Relations. Han har det sidste år arbejdet som politisk praktikant på den amerikanske ambassade i København bl.a. med fokus på Grønland og Arktis.

Hos Atlantsammenslutningen har Martin arbejdet med amerikansk og tysk udenrigspolitik samt sikkerhedspolitiske spørgsmål i Arktis.



Morten Hetmar Vestergaard

Morten er cand.soc. i *Global Studies* og har arbejdet på Institut for Strategi på Forsvarsakademiet. Han beskæftiger sig med kinesisk sikkerhedspolitik, geopolitiske forhold i Asien, stormagtsrivalisering og NATO.

Morten laver desuden layout på og redigerer Atlant Brief.



Lars Bangert Struwe

Lars er generalsekretær i Atlantsammenslutningen. Lars har arbejdet med strategi og sikkerhedspolitik i bl.a. Forsvarsministeriet, Center for Militære Studier og Forsvarskommandoen. Han har en ph.d. i historie og er cand. mag. i historie og statskundskab.

Atlant Brief redigeres af Lars Bangert Struwe og gennemgår peer review inden publicering.

Atlantsammenslutningen

Atlantsammenslutningen er en sikkerhedspolitisk tænketank, der blev oprettet i 1950 som følge af Danmarks nyerhvervede medlemskab af NATO, hvor neutralitet blev ændret til alliancesamarbejde.

Denne nye udenrigspolitiske retning affødte et behov for at informere befolkningen om Danmarks nye internationale rolle, og resultatet blev oprettelsen af Atlantsammenslutningen.

Som uafhængig folkeoplysningsorganisation har Atlantsammenslutningen således haft til opgave at oplyse danskerne om sikkerheds-, forsvars- og udenrigspolitik i mere end 60 år.

Atlantsammenslutningen støttes af en årlig finanslovsbevilling via Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet.

*Atlantsammenslutningen
Roskildevej 28A
2000 Frederiksberg C
Tlf. 3059 1944
Mail: atlant@atlant.dk*

Læs mere på www.atlant.dk